

Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Štefanka a členiek JUDr. Anny Petruľákovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v právnej veci žalobcu: **JUDr. K. R. N. X. K.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu S. K. X. K., IČO: X. proti žalovanému: 1/ **J. M.** nar. X. S. X. P., 2/ **I. M.** nar. X. M. X. P., 3/ **Ing. K. T.** nar. X. L. X. P., zast. JUDr. V. K. advokátom, Š. K., **o námietkach žalovaného v 3/rade proti zmenkovému platobnému rozkazu** Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. 08. 2004 č. k. 8 Zm/3/2004-9, na odvolanie žalovaného v 3. rade proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. februára 2008 č. k. 8Cb 2/2005 -81 v znení opravného uznesenia zo dňa 19. mája 2008 č. k. 8 Cb 2/2005-85 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. februára 2008 č. k. 8Cb 2/2005-81 v znení opravného uznesenia zo dňa 19. mája 2005 č. k. 8 Cb 2/2005-85 **p o t v r d z u j e.**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz vydaný Krajským súdom v Košiciach dňa 24. 08. 2004 pod č. k. 8Zm/3/2004-9 vo vzťahu k žalovanému 1/. Náhradu trov námietkového konania účastníkom nepriznal. Opravným uznesením opravil výrok rozsudku tak, že ponecháva v platnosti zmenkový platobný

rozkaz vydaný Krajským súdom v Košiciach dňa 24. 08. 2004 pod č. k. 8Zm/3/2004-9 vo vzťahu k žalovanému 3/.

Podľa odôvodnenia rozsudku žalobca svojim návrhom zo dňa 10. 10. 2004 žiadal súd, aby vydal zmenkový platobný rozkaz, ktorým uloží žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmenkovú pohľadávku vo výške 42 647,-Sk s 6 % úrokom od 29. 09. 2001 do zaplatenia a trovy konania 2 132,-Sk.

Krajský súd v Košiciach vydal dňa 24. 08. 2004 pod č. k. 8Zm/3/2004-9 zmenkový platobný rozkaz, ktorým uložil žalovaným 1/, 2/ a 3/, aby spoločne a nerozdielne zaplatili žalobcovi sumu 42 647,-Sk s 6 % úrokom od 29. 09. 2001 do zaplatenia a trovy konania 2 130,-Sk na účet žalobcu, alebo aby v tej istej lehote podali námietky na tomto súde.

Proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky nepodali žalovaní v 1. a 2. rade. Zmenkový platobný rozkaz proti nim nadobudol právoplatnosť dňa 22. 07. 2005 a vo výroku o trovách konania dňa 03. 08. 2005. Námietky podal len žalovaný v 3. rade. V námietkach uviedol, že zmenkou vystavenou dňa 31. 08. 2001 bola zabezpečená pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov uzavretej medzi úpadcom M. S. – S. ako veriteľom a žalovaným v 1. a 3. rade ako dlžníkmi dňa 31. 08. 2001 vo výške 50 000,-Sk. Ďalej uviedol, že Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 03. 05. 2002 získali žalovaní v 1. a 3. rade od postupcu Ing. M. S. r. č. X. bytom X. K., H. pohľadávku vo výške 41 647,-Sk.. Pohľadávka vyplývala zo Zmluvy o správe peňažných prostriedkov 196*01401 na čiastku 375 000,-Sk, uzavretej dňa 19. 12. 2001, – z tejto sumy postúpil postupca na žalovaných v 1. a 3. rade sumu 41 647,-Sk, t.j. dlžnú čiastku žalovaných v 1. a 3. rade voči právnomu predchodcovi žalobcu ku dňu 03. 05. 2002. Tým sa žalovaní v 1. a 3. rade stali plnohodnotnými vlastníkami pohľadávky vo výške 41 647,-Sk. Listom zo dňa 03. 05. 2002 už v pozícii veriteľov tejto pohľadávky vo výške 41 647,-Sk započítaním započítali túto postúpenú pohľadávku na svoj dlh v sume 41 647,-Sk vyplývajúci zo zmluvy. Jednalo sa o vzájomné pohľadávky rovnakého druhu, ktoré sa vzájomne kryli, došlo k započítaniu, a to ku dňu, kedy sa tieto pohľadávky stretli, t.j. k 03. 05. 2002. V rovnaký deň bolo započítanie pohľadávok doručené právnomu predchodcovi žalobcu M. S.-S. K. K.. Ďalej vzniesli námietku premlčania podľa § 70 zmenkového a šekového zákona.

Z prvopisu zmenky súd zistil, že žalovaný v 1. rade dňa 31. 08. 2001 vystavil cudziu zmenku, ktorou si ako zmenečníkovi prikázal zaplatiť úpadcovi M. S. – S. K. K., zmenkovú sumu 51 900,-Sk, dátum splatnosti bol určený na deň 28. 09. 2001, s miestom platenia M. S. – S. Z. K.. Za príjemcu zmenku avalovali žalovaní v 2. a 3. rade. Po podpísaní zmenky došlo zo strany žalovaného v 1. rade k čiastočným úhradám, a to platbám v celkovej sume 13 351,-Sk.

Stav k 18. 06. 2007 predstavuje nezaplatenú sumu 42 647,-Sk, ktorú žalobca žiadal zaplatiť návrhom na vydanie zmenkového platobného rozkazu.

Zo zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov zo dňa 31. 08. 2001 vyplýva, že dlžníci J. M. a Ing. K. T. uzatvorili s úpadcom ako veriteľom podľa § 269 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka zmluvu, na základe ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkom spoločne a nerozdielne peňažné prostriedky vo výške 50 000,-Sk. Dlžníci sa zaviazali vrátiť spoločne a nerozdielne tieto peňažné prostriedky, vrátane dohodnutého úroku najneskôr do 28 kalendárnych dní. Z listinných dokladov predložených žalobcom mal súd za preukázané, že doposiaľ dlžníci neuhradili svoj dlh v sume 42 647,-Sk.

Podľa zmluvy o správe peňažných prostriedkov č. 196*01401 uzavretej medzi správcom M. S. – S. K. a príkazcom Ing. M. S. H., K., podľa § 51 Občianskeho zákonníka s primeraným použitím § 724 a nasl. Obč. zák. ktorej sa správca zaviazal, že prevezme do správy peňažné prostriedky príkazcu vo výške 375 000,-Sk, a použije ich na investovanie. Podľa čl. VII. ak príkazca uplatní nárok na vrátenie sumy uvedenej v zmluve, je správca povinný tieto peňažné prostriedky vrátiť najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti príkazcu. Zmluvu môže vypovedať aj správca, výpovedná lehota je dvojmesačná a začína plynúť doručením písomnej výpovede príkazcovi. V konaní žalovaný v 3/ rade nepreukázal, že niektorým z týchto spôsobov došlo k ukončeniu zmluvy a pohľadávka príkazcu sa stala splatnou.

Ing. M. S. ako postupca a Ing. K. T. a J. M. ako postupníci uzavreli dňa 03. 05. 2002 zmluvu o postúpení pohľadávky podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, predmetom ktorej bola pohľadávka postupcu v sume 41 647,-Sk, vyplývajúca voči M. S. – S. K. zo Zmluvy o správe peňažných prostriedkov č. 196*01401 zo dňa 19. 12. 2001. Keďže Ing. M. S. postúpil žalovaným v 1. a 3. rade zmluvou z 03. 05. 2002 pohľadávku voči úpadcovi, ktorá nebola v čase postúpenia splatná, jednostranným zápočtom pohľadávok vykonaným žalovaným v 1. a 3. rade dňa 03. 05. 2002 nemohlo dôjsť podľa § 571 ods. 2 Občianskeho zákonníka k zániku jeho záväzku zo zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov.

Pokiaľ ide o námietku premlčania, súd aplikujúc § 70 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. dospel k záveru, že nárok nie je premlčaný, pretože zmenkové a šekové nároky proti prijímateľovi sa premlčujú v trojročnej lehote odo dňa zročnosti zmenky. Zmenka bola splatná dňa 28. 09. 2001 a žalobca podal návrh na začatie konania na súde dňa 10. 02. 2004, teda v zákonnej lehote.

O náhrade trovách námietkového konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný v 3. rade a navrhol ho zmeniť buď tak, že odvolací súd žalobu zamietne a prizná mu náhradu trov konania, alebo ho zruší a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia súdu, ktorým vyslovil svoj právny názor ohľadne námietky týkajúcej sa zániku pohľadávky úpadcu voči žalovanému v 3/ rade jednostranným započítaním urobeným zo strany žalovaného v 3/ rade, v súlade s ktorým súd posudzoval započítanie pohľadávok zrealizované zo strany žalovaných v 1/ a 3/ rade zo dňa 03. 05. 2002 nie podľa ustanovení Obchodného zákonníka ale podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Uvádza, že síce právny vzťah vzniknutý medzi M. S. – S. a postupcom zo zmluvy o správe peňažných prostriedkov bol podľa § 51 Občianskeho zákonníka. Je tiež podľa neho nepochybné, že vzťah vyplývajúci zo zmluvy o postúpenej pohľadávok uzavreté medzi Ing. M. S. ako postupcom a žalovanými v 1/ a 3/ rade, ako postupníkmi je vzťahom občianskoprávnym. Avšak vzťah medzi M. S. – S. a žalovanými v 1/ a 3/ rade na základe zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov uzavretej v zmysle § 269 ods.2 Obchodného zákonníka je výlučne vzťahom obchodnoprávnym, pretože ide o typický záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ktorý sa týka ich podnikateľskej činnosti v zmysle § 261 ods. 1 Obch. zák.. Pán M. S. – S. ako aj žalovaní v 1/ a 3/ rade boli osobami, ktoré podnikali na základe živnostenského oprávnenia, t.j. boli podnikateľmi v zmysle § 2 ods. 2 písm. b) Obch. zák.. Z toho vyplýva, že aj pri započítaní vzájomných pohľadávok uskutočneného žalovanými v 1. a 3. rade listom zo dňa 03. 05. 2002 voči M. S. – S. bolo nevyhnutné použiť § 359 Obch. zák. aj s ohľadom na to, že v čase započítania p. M. S. – S. bol dlžníkom, ktorý už dlhšiu dobu nebol schopný plniť svoje peňažné záväzky. Keďže dlžník a veriteľ, ako účastníci obchodnoprávneho vzťahu, majú vzájomné pohľadávky (aj keď z rôznych právnych vzťahov), ktoré sú rovnakého druhu a ktoré sa vzájomne kryjú, tieto pohľadávky zanikajú započítaním, ak niektorý z účastníkov urobí započítací prejav. Na tieto prípady sa vzťahujú tak § 358 a nasl. Obchodného zákonníka (lex specialis) ako aj § 580 a nasl. Obč. zák. (lex generalis) Podľa jeho názoru však vzťah medzi účastníkmi je obchodnoprávny a v súlade s § 359 Obch. zák. je možné započítať voči splatnej pohľadávke aj nesplattnú pohľadávku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že mu nemožno vyhovieť.

Odvolací súd sa plne stotožnil so zisteným skutkových stavom súdom prvého stupňa, účastníci voči nemu nič nenamietajú. Stotožnil sa aj s obsírnym, vyčerpávajúcim a jasným právnym zdôvodnením veci v súlade § 157 ods. 2 O. s. p.

Odvolaateľ nenamieta, že zmluva o poskytnutí peňažných prostriedkov medzi veriteľom – úpadcom M. S. – S. K. a príkazcom Ing. M. S. H., K., uzavretá podľa § 51 Obč. zák. s primeraným použitím § 724 a nasl. Obč. zák. je občianskoprávnym vzťahom. Uznáva tiež, že keď Ing. M. S. ako postupca a Ing. K. T. a J. M. ako postupníci uzavreli dňa 03. 05. 2002 zmluvu o postúpení pohľadávky podľa § 524 a nasl. Obč. zák., išlo taktiež o občianskoprávny vzťah.

Odvolaateľ však zdôrazňuje, že vzťah vzniknutý medzi M. S. – S. a žalovanými v 1/ a 3 rade na základe zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov uzavretej v zmysle § 269 ods. 2 Obch. zák. je výlučne vzťahom obchodnoprávnym, pričom ide o typický záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ktorý sa týka ich podnikateľskej činnosti, pretože žalovaní boli podnikateľmi, ktorí podnikali na základe živnostenského oprávnenia t. j. boli podnikateľmi v zmysle § 2 ods. 2 písm. b) Ob. z. a vychádzajúc z tejto právnej skutočnosti tvrdí, že pri započítaní vzájomných pohľadávok uskutočnenom žalovanými v 1 /a 3/ rade listom zo dňa 03. 05. 2002 voči M. S. – S. je nevyhnutné použiť ustanovenia Obchodného zákonníka a to § 359. Zdôrazňuje skutočnosť, že dlžník aj veriteľ sú účastníkmi obchodnoprávneho vzťahu, majú vzájomné pohľadávky, ktoré sa kryjú, a tieto pohľadávky zanikajú započítaním. Podľa § 359 Obch. zák. je možné započítať voči splatnej pohľadávke aj pohľadávku nespliatnú. Poukazuje na ust. § 1 Obch. zák., najmä na znenie prvej vety jeho 2. odseku, podľa ktorého právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Nevzal však do úvahy druhú vetu ods. 2, podľa ktorej, ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva, aj keď správne uvádza, že ustanovenia Obchodného zákonníka sú svojou povahou *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka.

Odvolaateľ teda nevzal do úvahy základné ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúceho jednoznačne spornú otázku, či v rozhodovanom prípade treba použiť *lex specialis* alebo *generalis*, a to ust. § 261 ods. 1 a ods. 6 prvá veta Obch. zák, teda ustanovenia špeciálneho zákona.

Podľa § 261 ods. 1 táto časť zákona (Tretia časť, označená ako Obchodné záväzkové vzťahy má tri hlavy, označené ako Hlava I. Všeobecné ustanovenia Hlava II Osobitné ustanovenia o niektorých obchodných záväzkových vzťahoch, Hlava III Osobitné ustanovenia pre záväzkové vzťahy v medzinárodnom obchode, pričom v rámci prvej hlavy je nielen ust. § 261, ale ako diel IX niektoré ustanovenia o započítaní pohľadávok § 358 až § 364), upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejme s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

Avšak odsek 6 citovaného paragrafu ustanovuje, že zmluvy medzi osobami uvedenými v odseku 1a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, sa spravujú iba ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Z citovaných ustanovení Obchodného zákonníka vyplýva, že použitie jeho ustanovení je obmedzené len na prípady, keď obidve pohľadávky použité na započítanie sú pohľadávkami z obchodnoprávných vzťahov. Pokiaľ sa niektorá z pohľadávok spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka, platia pre započítanie ustanovenia § 580 a 581 Obč. zák..

Pohľadávka zo Zmluvy o správe peňažných prostriedkov č. 196*01401 postúpená zmluvou medzi správcou M. S. – S. K. a príkazcom Ing. M. S. H., K., uzavretou podľa § 51 Obč. zák., je výlučne vzťah občianskoprávny, aj postúpenie pohľadávky je vzťahom občianskoprávnym, upravujú ho ustanovenia Občianskeho zákonníka.. V danom prípade nie je teda právny názor odvolateľa o použití § 359 Obch. zák. správny..

Na základe tohto skutkového a právneho stavu odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa treba ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdiť.

Úspešnému žalobcovi vzniklo v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov konania. Pretože mu žiadne nevznikli, odvolací súd mu ju nepriznal

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 15. apríla 2009

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.

